

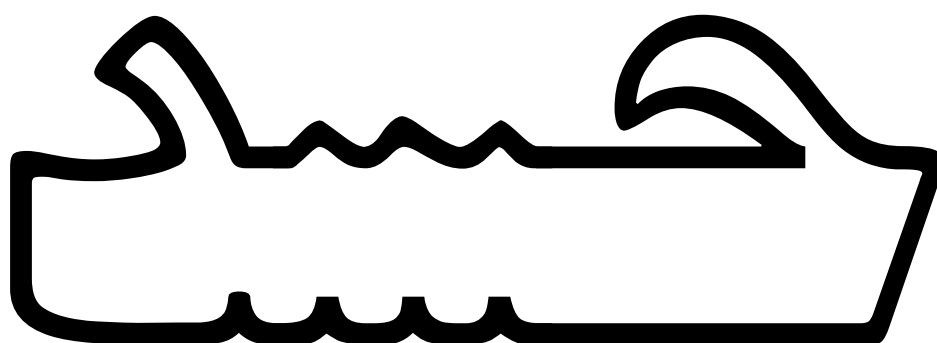

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۲۸۸

هو الحکیم-

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۳۸۸، «حسد» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «حسد» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «حسد» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۳۸۸
ریشه	حسد
تعداد تکرار	۵
تعداد مشتقات	۵
تعداد ریشه مرتبط	۴۶

فهرست مشتقات

۱. تَحْسُدُونَنَا (۱)   ۲. حَاسِدٍ (۱)   ۳. حَسَدًا (۱)   ۴. حَسَدَ (۱)   ۵. يَحْسُدُونَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابراهیم (۱)	۱۱. اول (۱)	۲۱. ردد (۱)	۳۱. فقه (۱)	۴۱. کون (۱)
۲. اتی (۴)	۱۲. بدل (۱)	۲۲. رود (۱)	۳۲. قبل (۱)	۴۲. ملک (۱)
۳. اخذ (۱)	۱۳. بعد (۲)	۲۳. شرر (۲)	۳۳. قدر (۱)	۴۳. نفس (۱)
۴. الله (۵)	۱۴. بین (۱)	۲۴. شیء (۱)	۳۴. قتل (۱)	۴۴. ودد (۱)
۵. اله (۵)	۱۵. تبع (۲)	۲۵. صفح (۱)	۳۵. قول (۴)	۴۵. وذر (۱)
۶. امر (۱)	۱۶. حتی (۱)	۲۶. طلق (۱)	۳۶. کتب (۲)	۴۶. وله (۵)
۷. امن (۱)	۱۷. حسد (۲)	۲۷. عظم (۱)	۳۷. کثر (۱)	
۸. انس (۱)	۱۸. حقق (۱)	۲۸. عفو (۱)	۳۸. کفر (۱)	
۹. انن (۱)	۱۹. حکم (۱)	۲۹. غنم (۱)	۳۹. کلل (۱)	
۱۰. اهل (۲)	۲۰. خلف (۱)	۳۰. فضل (۱)	۴۰. کلم (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۰۹} وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا **حَسَدًا** مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
۲. {النساء - ۵۴} أَمْ **يَحْسُدُونَ** النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا
۳. {الفتح - ۱۵} سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَعَانِمِ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ فُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ **نَحْسُدُونَنَا** بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا
۴. {الفلق - ۵} وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ
۵. {الفلق - ۵} وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ